

Tampereen yliopisto

Nuoret ammatillaiset prosessiteollisuudessa – Nuorten työntekijöiden työelämävalmiuksien ja yritys-oppilaitosyhteistyön kehittäminen

Tutkimushanke 2018-2019

Sari Tappura, Noora Nenonen, Susanna Mattila & Sanna Nenonen

Tiivistelmä

Prosessialan työpaikoilla työskentely vaatii korkeaa motivaatiota, osaamista sekä valmiutta elinikäiseen oppimiseen. Erityisesti työ- ja prosessiturvallisuusosaaminen sekä ongelmanratkaisutaidot korostuvat prosessien monimutkaistuessa teknologian ja automaation kehityksen myötä. Alan ammattilaisten ikääntyminen on lisännyt tarvetta uusille osaajille. Uusia ammattilaisia on tarpeen kasvattaa turvalliseen työskentelyyn heti uran alusta asti. Ammatillisen koulutuksen uudistuksen myötä koulutus on siirtynyt yhä enemmän työpaikoille. Muutoksen tueksi tarvitaan uusia yhteistyökäytäntöjä ja keinoja työpaikalla järjestettävän koulutuksen ohjausprosessien kehittämiseksi. Tämän hankkeen tarkoituksena on edistää alalle valmistuvien työntekijöiden valmiuksia työskennellä prosessiteollisuudessa ja varmistaa ammatitaitoisten työntekijöiden saatavuus myös tulevaisuudessa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa uutta tietoa opiskelijoiden turvallisuusosaamisen ja yritys-oppilaitosyhteistyön kehittämisestä prosessialalla, kun ammatillinen opiskelu siirtyy laajemmin työpaikoille.

Hankkeeseen osallistui kuusi prosessialan yritystä, viisi prosessialan koulutusta järjestävää ammatillista oppilaitosta sekä muita prosessi- ja turvallisuusalan asiantuntijoita. Yrityksistä osallistui turvallisuus- ja työsuojeluasiantuntijoita, esimiehiä, työpaikkaohjaajia ja opiskelijoita sekä henkilöstöasiantuntijoita. Oppilaitoksista osallistui opettajia ja opiskelijoita. Opiskelijat osallistuivat joko oppilaitos- tai yrityskohtaisissa osavaiheissa sen mukaan, mihin osavaihe kohdistui.

Tulokset perustuvat sekä laadullisiin että määrällisiin tutkimusmenetelmiin. Pääasiallinen aineistonkeruumenetelmä oli yksilö- ja ryhmähaastattelut. Lisäksi laadullista aineistoa kerättiin työpajoissa. Aineistot litteroitiin ja luokiteltiin teemoittain eri näkökulmista. Lisäksi oppilaitoksissa toteutettiin riskienarviointiharjoitus. Määrällinen aineisto kerättiin kyselyllä, ja se analysoitiin tilastollisesti. Tuloksia validoitiin työpajoissa ja loppuvaiheen haastattelukierroksella.

Hankkeessa tuotettiin uutta tietoa hyvistä käytännöistä ja kehittämistarpeista prosessialan yritys-oppilaitosyhteistyön kehittämisessä. Lisäksi tuotettiin uutta tietoa ja toimintatapoja opiskelijoiden turvallisuusosaamisen kehittämisen tueksi. Tulosten perusteella rakennettiin toimintamalli ”Turvallisuus työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa – Toimintatapoja prosessialan yritysten ja oppilaitosten yhteistyöhön sekä opiskelijoiden turvallisuusosaamisen kehittämiseen”, jossa kuvataan työpaikalla järjestettävän koulutuksen kokonaisuus, eri osapuolten tehtävät ja eri vaiheeseen liittyviä hyviä käytäntöjä erityisesti turvallisuusnäkökulmasta.

Tutkimus tuotti tietoa prosessialan opiskelijoiden turvallisuusosaamisen ja yritys-oppilaitosyhteistyön kehittämisen tueksi. Tuloksia voidaan hyödyntää myös muilla aloilla, erityisesti teollisuudessa. Hankkeen tulokset hyödyttävät työpaikkoja, kun ne sopeutuvat ammatillisen koulutuksen reformin tuomiin muutoksiin työpaikalla järjestettävän koulutuksen lisääntyessä. Tuloksia voidaan hyödyntää sekä oppilaitoksissa että työpaikoilla, kun työpaikalla järjestettävän koulutuksen prosesseja ja käytäntöjä kehitetään.